

چارچوب مفهومی افول آمریکا

در منظومه فکری مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)*

- محمدعلی فاطمی نیا^۱
- محمدرضا متقیان نژاد^۲

چکیده

آمریکا بعد از جنگ جهانی دوم و پیروزی در جنگ سرد، به عنوان یک ابرقدرت در نظم نوین جهانی ظهور یافت و با همراهی تعدادی از متحدان خود توانست یکه‌تاز نظام بین‌الملل باشد. در چند سال اخیر، مسائل و مشکلات درونی آمریکا از یکسو و شکل‌گیری قدرت‌های سیاسی و اقتصادی جدید از سوی دیگر، افول آمریکا را به یک مسئله نظری تجربی در ساحت علمی و سیاسی تبدیل کرده است. بنابراین بررسی اندیشه مقام معظم رهبری به عنوان یکی از نظریه‌پردازان افول آمریکا می‌تواند تعیین‌کننده جهت‌گیری‌های سیاسی و اقتصادی جمهوری اسلامی ایران باشد. این پژوهش قصد دارد با تکنیک تحلیل مضمون و بهره‌گیری از نرم‌افزار MAXQDA20، چارچوب و ابعاد افول آمریکا را از منظومه فکری مقام معظم رهبری استخراج نماید. جامعه آماری تحقیق،

* تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۳/۰۱ - تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۵/۲۲.

۱. عضو هیئت علمی وزارت علوم تحقیقات و فناوری (نویسنده مسئول) (fateminia.s@ut.ac.ir).
۲. دانشجوی کارشناسی ارشد مرکز مطالعات راهبردی پیام نور (mrezaproje@gmail.com).

تمامی سخنرانی‌های ایشان از سال ۱۳۶۸ تا ۱۴۰۰ می‌باشد. در مجموع، ۲۲۹ کد استخراج شد که در ۶ مقوله سازمان‌دهنده قرار گرفت.

واژگان کلیدی: ایالات متحده آمریکا، افول تدریجی، افول سیاسی، افول اقتصادی، رهبری، هژمونی.

مقدمه

توجه به ظهور و افول قدرت‌های جهان، یکی از جنبه‌های مهم سیاست‌گذاری می‌باشد. پس از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، ایالات متحده آمریکا به عنوان قدرت برتر جهان ظهور کرد و با برتری در عرصه‌های سیاسی، نظامی، اجتماعی و اقتصادی توانست سلطه و هژمون خود را بر جهان تحمیل کند (محمدمیرزائی، ۱۴۰۱: ۳۲). روند جهان تک‌قطبی به همین منوال در جریان بود تا با ظهور بازیگران جدید، سلطه آمریکا در جهان خدشه‌دار شد. ظهور چین به عنوان قدرت نوظهور در زمینه اقتصاد و فناوری، ظهور انقلاب اسلامی ایران به عنوان قدرت نوظهور ارزشی و ایدئولوژیک، و همچنین روسیه جدید به عنوان یک رقیب سنتی، جریان قدرت در جهان را از تک‌قطبی به چندقطبی تغییر داد (بیرانی و سعیدی راد، ۱۴۰۰: ۱۵۱).

طبق نظر فوکویاما، دوره اوج هژمونی آمریکا از سال ۱۹۸۹ همزمان با فروپاشی دیوار برلین تا بحران مالی سال ۲۰۰۷ تا ۲۰۰۹، کمتر از بیست سال طول کشید. او معتقد است که مشکلات داخلی آمریکا همانند موریهایی، تخته زیرین هژمونی جهانی این کشور را از درون نابود کردند. از طرفی وی معتقد است که یکی از دلایل اصلی افول قدرت و هژمونی آمریکا، دوقطبی شدن جامعه و شکاف‌های داخلی آمریکاست (فوکویاما، ۱۳۹۰: ۵۱).

در خصوص افول قدرت آمریکا می‌توان به اندیشه‌های امامین انقلاب نیز توجهی ویژه داشت. همان طور که امام خمینی در نامه‌ای خطاب به گورباچف، فروپاشی و اضمحلال شوروی را پیش‌بینی کرد، مقام معظم رهبری نیز افول آمریکا را با ادبیاتی مانند: افول موریهانه‌وار و غرق شدن همچون کشتی تایتانیک مطرح کرده است (سیدمحسنی باغسنگانی، ۱۴۰۱: ۲۶). البته باید به این نکته توجه داشت که در هنگام کاربرد

مفهوم افول نباید مطلقاً آن را معادل فروپاشی یا تجزیه به سبک و سیاقی که برای اتحاد جماهیر شوروی اتفاق افتاد، در نظر گرفت. تجزیه، فروپاشی و افول در عین حالی که مفاهیمی نزدیک به هم هستند، اما با یکدیگر تفاوت‌های اساسی دارند.

تجزیه به معنای تقسیم هژمون‌ها به بخش‌های کوچک‌تر است. در این فرایند، هژمون قدرتمند به دلایل فرهنگی، قومی، مذهبی یا سیاسی به بخش‌های کوچک‌تر تجزیه می‌شود. برای مثال، پس از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، کشورهای جدیدی مانند روسیه، اوکراین و بلاروس شکل گرفتند که هر کدام سیاست‌های مستقل خود را داشتند.

فروپاشی به معنای تخریب و تمام شدن ساختار هژمون است. این مفهوم به وضوح بیان می‌کند که هژمونی کاملاً نابود شده است و دیگر قدرتی باقی نمانده است؛ برای مثال، پس از جنگ جهانی دوم، هژمونی آلمان نازی دچار فروپاشی شد و دولت آلمان به دست دولت‌های متفقین تحت تأثیر قرار گرفت (دهشیری، ۱۳۹۷: ۵۱).

افول به معنای کاهش تدریجی قدرت و تأثیر هژمون‌هاست. در این فرایند، هژمون‌ها تحت تأثیر عوامل داخلی و خارجی قرار می‌گیرند که باعث کاهش توان و تسلط آن‌ها می‌شود؛ برای مثال در قرون وسطی، هژمونی چون امپراتوری روم به تدریج قدرت خود را از دست داد و به افول رفت. از مفهوم افول طبق نظر جوزف نای، دو معنا مستفاد می‌گردد: یکی افول مطلق از حیث فرسایش یا زوال توان بهره‌گیری مؤثر از منابع، و دومی افول نسبی که در آن منابع قدرت کشورهای دیگر رشد بیشتری دارند؛ مانند هلند در قرن هفدهم که به لحاظ داخلی شکوفا بود، اما قدرت نسبی آن متأثر از رشد قدرت‌های دیگر در سرانجام افول افتاد (Nye, 2004: 155).

بدین ترتیب نگارندگان فارغ از تنوع نظریات اندیشمندان جهانی در خصوص افول قدرت آمریکا، در این مقاله به بررسی دیدگاه و نظریه‌های مقام معظم رهبری به عنوان متفکر سیاسی پرداخته‌اند. این پژوهش به روش کیفی و بهره‌گیری از تحلیل مضمون به رشته تحریر درآمده است.

اهمیت و ضرورت پژوهش حاضر از آن جهت است که با استفاده از اندیشه‌های مقام معظم رهبری و بهره‌گیری از آمار و اسناد، به مبحث افول تدریجی قدرت ایالات

متحدہ آمریکا در فضایی کاملاً علمی می‌پردازد و مبانی افول آمریکا در اندیشه مقام معظم رهبری را به صورت یک نظریه به جامعه علمی کشور ارائه می‌کند.

پرسش اساسی پژوهش حاضر عبارت است از اینکه: چارچوب افول آمریکا در منظومه فکری مقام معظم رهبری چیست؟

هدف اصلی مقاله، شناسایی چارچوب افول آمریکا در اندیشه مقام معظم رهبری است و نکته حائز اهمیت، لحاظ کردن این افول تدریجی در محاسبات خودمان است. طبق بیانات ایشان، اینکه در وضع سیاسی آمریکا یا در وضع اجتماعی و اقتصادی آمریکا چه اتفاقاتی افتاده و دارد می‌افتد، باید در محاسبات ما وارد بشود؛ زیرا فرصت مناسبی برای جمهوری اسلامی ایران است که بتواند در عرصه روابط و نظام بین‌الملل حداکثر بهره را در جهت رسیدن به اهداف و منافع ملی خود ببرد.

پیشینه

بسیاری از پژوهشگران با بررسی شاخص‌های مختلف ایالات متحده آمریکا در سطح داخل و بین‌الملل به این عقیده رسیده‌اند که آمریکا در حال افول می‌باشد. تعدادی از این پژوهش‌ها در قالب مقاله به صورت جدول زیر مطرح شده است:

جدول ۱: پیشینه پژوهش

ردیف	نویسنده (سال)	عنوان	روش
۱	شهره پیرانی، آرش سعیدی راد (۱۴۰۰)	«افول سیاسی ایالات متحده آمریکا؛ زمینه‌ها و دلایل»	توصیفی - تحلیلی
۲	حسن محمد میرزائی (۱۴۰۱)	«بررسی تأثیر انقلاب اسلامی ایران بر افول هژمونی آمریکا»	مطالعه اسنادی
۳	سعید جهانگیری و همکاران (۱۳۹۹)	«واکاوی چگونگی افول هژمونی آمریکا در عرصه جهانی با تأکید بر ویروس کرونا»	توصیفی - تحلیلی
۴	شهره پیرانی و سید عبدالله رضوی (۱۳۹۹)	«بررسی پارامترهای سیاسی - اقتصادی افول ایالات متحده آمریکا»	توصیفی - تحلیلی
۵	محمد جمشیدی و زکیه یزدان‌شناس (۱۳۹۸)	«نظریه چرخه قدرت و تحولات قدرت ایالات متحده؛ بستری برای تحلیل رفتار سیاست خارجی»	توصیفی - تحلیلی

۶	خسرو دهقانی و همکاران (۱۳۹۸)	«تحلیل تأثیر سیاست‌های دونالد ترامپ بر قدرت نرم ایالات متحده آمریکا»	توصیفی - تحلیلی
۷	عبدالمحمید قلسی زاده و محمدباقر حشمت‌زاده (۱۳۹۸)	«دینامیک بنیادی صعود چین در سیکل قدرت و چالش ثبات سیستمیک»	توصیفی - تحلیلی
۸	فرزاد جهان‌بین و محمدجواد فتحی (۱۳۹۷)	«بررسی و مقایسه مؤلفه‌های تمدنی میان ایران و آمریکا»	توصیفی - تحلیلی
۹	محمدرضا دهشیری (۱۳۹۷)	«افول قدرت نرم آمریکا؛ دلایل و پیامدها»	توصیفی - تحلیلی
۱۰	مهدی آهویی، دیاکو حسینی (۱۳۹۵)	«افول هژمونی آمریکا: معنای انتقال قدرت در نظام جهانی و الزامات سیاست‌گذاری»	توصیفی - تحلیلی
۱۱	فرید زکریا (۱۳۹۷)	جهان پس از آمریکا	توصیفی - تحلیلی

پیرانی و سعیدی راد در پژوهشی توصیفی تحلیلی در سال ۱۴۰۰ با عنوان «افول سیاسی ایالات متحده آمریکا؛ زمینه‌ها و دلایل» به این نتایج دست یافتند که پس از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، ایالات متحده آمریکا خود را به عنوان قدرت اول جهان (هژمونی برتر) معرفی کرد و با برتری قابل توجهی در عرصه سیاسی - نظامی و اقتصادی توانست موقعیت مسلطی در عرصه بین‌المللی به دست آورد؛ اما در حال حاضر، نشانه‌های مبتنی بر افول سیاسی این کشور نیز قابل مشاهده است. در حقیقت مطالعات نشان می‌دهد که آمریکا از نظر سیاسی (دموکراسی، حقوق بشر، سیاست خارجی، قدرت نرم و...) فاصله‌اش با سایر رقبا در حال کاهش است و در بعضی موارد از رقابت با آنها عقب مانده است. یافته‌های پژوهش نشان داد که مؤلفه‌های متعددی مانند نوع حکومت، یکجانبه‌گرایی، ایدئولوژی لیبرالیسم، کاهش نفوذ قدرت در کشورهای جهان سوم، کاهش نفوذ سیاسی آمریکا بر روی متحدانش، زوال اعتبار سیاست خارجی آمریکا و... مهم‌ترین عناصر تعیین‌کننده افول سیاسی است که می‌توان برای آمریکا در آینده تصور کرد.

جهانگیری و همکاران (۱۳۹۹) در پژوهشی با عنوان «اواکای چگونگی افول هژمونی آمریکا در عرصه جهانی با تأکید بر ویروس کرونا» به این نتایج دست یافتند که آمریکا تا مدت‌ها به عنوان قدرت برتر، نظم بین‌الملل را بر اساس نظام تک‌قطبی شکل داده بود. نتایج تحقیق بر این تأکید دارد که ویروس کرونا باعث تغییر در نظریه‌ها

و روایت‌های کلان و خرد سیاسی به مفاهیم بنیادی حوزه سیاست و علوم سیاسی گردید؛ چنان که نگرش به دولت به ویژه کارکرد آن تغییر بنیادین یافت. اما اکنون جهان با وقایعی روبه‌رو شده است که این نظم تک‌قطبی و به معنایی دیگر هژمونی آمریکا را به چالش کشانده است. از دلایل چگونگی افول آمریکا می‌توان به این موارد اشاره کرد که آمریکا به دلیل سیاست‌های یکجانبه‌گرایانه‌ای که در دهه‌های اخیر داشته است و از طرف دیگر ظهور قدرت‌های بزرگی همچون چین و نیز بحران کووید ۱۹، در حوزه‌های اقتصادی، سیاسی، نظامی و فرهنگی رو به ضعف گذاشته و قدرت هژمونیک این کشور رو به افول است. این پژوهش بر روش تحلیل گفتمان لاکلا و موف استوار بوده و روش به کار برده شده در آن توصیفی - تحلیلی می‌باشد.

دهقانی و همکاران (۱۳۹۸) در مقاله‌ای با عنوان «تحلیل تأثیر سیاست‌های دونالد ترامپ بر قدرت نرم ایالات متحده آمریکا» سعی دارند تا میزان تأثیر سیاست‌های این رئیس‌جمهور بر قدرت نرم آمریکا را بررسی نمایند. در همین راستا، سؤال اصلی مقاله این است که سیاست داخلی و خارجی ترامپ چه تأثیری بر قدرت نرم ایالات متحده داشته است؟ در پاسخ به این پرسش، فرضیه مقاله عبارت است از اینکه سیاست‌های اعلامی و اعمالی ترامپ به ویژه با محوریت دکترین «نخست آمریکا» باعث افول قدرت نرم آمریکا شده است. یافته‌های پژوهش با تکیه بر داده‌ها و شواهد موجود نشان می‌دهد که رویکرد اقتصادمحور و تمرکز شدید بر منطق هزینه - فایده، اتخاذ سیاست‌های درون‌گرایانه و تجدیدنظر یا خروج از برخی معاهدات منطقه‌ای و بین‌المللی باعث گردیده تا منابع قدرت نرم ایالات متحده از جمله سیاست خارجی و ارزش‌های سیاسی تحت تأثیر قرار گیرد. روش تحقیق در این مقاله تحلیلی - توصیفی است و برای تحلیل از نظریه قدرت نرم استفاده گردیده و ابزار گردآوری داده‌ها نیز مبتنی بر منابع کتابخانه‌ای و اینترنتی بوده است.

هر کدام از آثار منتشرشده به نحوی به زمینه‌ها و عوامل مؤثر در افول هژمونی آمریکا پرداخته است؛ اما آنچه موجب نوآوری و تمایز مقاله حاضر با سایر پژوهش‌ها در این زمینه شده است، جامعیت پژوهش، استفاده از روش تحلیل مضمون و همچنین بهره‌گیری از نرم افزار MAXQDA20 در طبقه‌بندی و تحلیل بوده است. با توجه به

بررسی‌ها مشخص شد که در عمده این مقالات، مواردی از جمله افول هژمونی، افول در پارامترهای سیاسی و اقتصادی، افول قدرت نرم و افول سیاست خارجی آمریکا بررسی شده‌اند و کمتر پژوهشی مشاهده شد که به صورت منسجم به همه ابعاد افول بپردازد. همچنین از نظر روش پژوهش، عمده آثار به روش توصیفی - تحلیلی نگارش شده‌اند و به جز چند مورد محدود، هیچ کدام از روش تحلیل مضمون استفاده نکرده‌اند. در نهایت امر می‌توان به این نکته هم عنایت داشت که پژوهش حاضر بر اساس منظومه فکری مقام معظم رهبری از سال ۱۳۶۸ تا ۱۴۰۰ استخراج شده است که از این حیث نیز دارای ابتکار است.

۱. مفاهیم تحقیق

هژمونی

هژمونی واژه‌ای یونانی است که در روزگار جدید برای اولین بار توسط رابرت کوهن به جهت توضیح نقش آمریکا در نظام جهانی، وارد گفتمان روابط بین‌الملل شد و به معنای سلطه و رهبری یک کشور در نظام بین‌الملل است. مکاتب نظری روابط بین‌الملل تعریف متفاوتی از هژمونی داشته‌اند. در رویکرد سنتی که مبتنی بر قدرت سخت است، بهره‌مندی از زور و اجبار، کنترل ساختار نظام بین‌الملل و توان جهت‌دهی به رفتار واحدها، مساوی با قدرت هژمونیک بود و دولت هژمون بزرگ‌ترین قدرت جهان با برتری نظامی و اقتصادی تعریف می‌شود. ایکنبری هم با تأکید بر مؤلفه رضایت، هژمونی را در توان ابرقدرت برای ایجاد و حفظ نظم بین‌المللی مطلوب با استفاده از نهادها و قواعد مشروع بین‌المللی می‌داند (Schmidt, 2019: 3).

افول

رابرت گیلپین در نظریه ثبات هژمونیک، افول را کاهش نسبی قدرت هژمون می‌داند که با تضعیف نهادها و هنجارهای بین‌المللی مطلوب ابرقدرت همراه است. بر اساس نظریات «جانشین هژمونیک»، افول هژمون از طرفی سبب افزایش قدرت رقبای، و از طرفی هم سبب کاهش قدرت نسبی خود هژمون می‌شود (Clark, 2011: 20).

مبانی نظری

ایالات متحده آمریکا همانند سایر بازیگران سیاست بین‌الملل، دوران خاصی از مراحل رشد، بلوغ و سقوط را طی می‌کند که با توجه به شرایط مختلف، با بحران‌ها و مشکلات داخلی و خارجی فراوانی روبه‌رو شده است. بر این اساس، فرضیه‌های مختلفی در خصوص چگونگی فرایند افول مطرح است. اندیشمندانی همچون «استفن والت» که از پیروان مکتب واقع‌گرایی در محیط بین‌الملل است، معتقد به افول تدریجی آمریکا بوده و از آن با تعبیر افول «موریانه‌وار» یاد می‌کنند؛ افولی که به واسطه ضعف‌های ساختاری و بنیادی در محیط سیاسی، اقتصادی و اجتماعی ایالات متحده ایجاد شده و تدریجاً شالوده خود را می‌بلعد (خانی، ۱۳۸۷: ۱۱۷-۱۲۱).

فرید زکریا نویسنده کتاب *جهان پس از آمریکا*، در نظریه‌ای تحت عنوان «خیزش دیگران» معتقد است آمریکا در حالی که از نظر فناوری و نظامی در جایگاه بی‌رقیبی قرار دارد، اما از نظر اقتصادی و صنعتی، اجتماعی، اخلاق و حقوق بشر از سایر رقیبان تازه‌نفس خود مانند چین، هند و همچنین رقیب سنتی خود روسیه که برای رسیدن به هژمون برتر خیز برداشته‌اند، عقب مانده است، که در آینده سبب خواهد شد حریفان جایگاه هژمون جهان را از آن خود کنند (Zakaria, 2019: 1).

نظریه‌پردازی مانند رابرت کیون پا را فراتر گذاشته و در کتاب خود به نام *بعد از هژمونی*، اساس نظری و تئوریک دنیای پساآمریکا را تئوریزه می‌کند و قائل به نظریه‌ای تحت عنوان «مدیریت جمعی» است. طبق این نظریه، اگر آمریکا می‌خواهد بعد از افول هژمونیک حداقل به عنوان یک بازیگر مؤثر در عرصه بین‌الملل نقش داشته باشد، باید در اندیشه تأسیس نهادی مشارکتی برآید که بر اساس ارزش‌های لیبرال و منافع مشترک پا گرفته باشد. همچنین اعضای مشارکتی باید احساس کنند که از همراهی کردن با آمریکا منتفع خواهند شد، نه اینکه بازی را باخته و همه منافع در نظام بین‌الملل عاید آمریکا خواهد شد. طبق این نظریه، سیاست‌های نظم بین‌الملل با مشارکت و همکاری اعضای نهاد مشارکتی تأمین خواهد شد و نه فقط بنا بر صلاح‌دید سیاست‌های آمریکایی؛ بر این اساس، عده‌ای شکل‌گیری گروه جی ۷ را در راستای تأمین همین هدف می‌دانند (سعیدی، ۱۳۹۸: ۱۵۱-۱۵۲).

همچنین در مقام مبنا، مقام معظم رهبری به عنوان یک نظریه پرداز در عالم سیاست در بیانات خود مطرح کرد:

«آمریکا رو به افول است. عوامل افول آمریکا هم مربوط به امروز و دیروز نیست که حالا یکی بخواهد بیاید علاجش کند؛ مربوط به طول تاریخ [است]. عامل این وضعیتی که آمریکایی‌ها دچارش شدند، عامل بلندمدت است. این‌ها در طول تاریخ وضعیتی را به وجود آوردند که نتیجه‌اش همین است و به این آسانی‌ها علاج‌شدنی نیست. این سنت الهی است، این‌ها محکوم‌اند به اینکه ساقط بشوند، محکوم‌اند به اینکه افول کنند، زائل بشوند از صحنه قدرت جهانی» (بیانات در دیدار دانش‌آموزان و دانشجویان، ۱۳۹۷/۰۸/۱۲).

با بررسی مبانی مشخص می‌شود که بحث افول در وضعیت هژمون آمریکا، امری قطعی است؛ اما فرایند و شرایط افول متفاوت است از این نظر که افول به صورت تدریجی اتفاق خواهد افتاد یا به صورت ناگهانی؟ و یا اینکه افول به علت پیشرفت سایر رقبای آمریکا است یا به علت ضعف‌های آمریکا در حوزه‌های مختلف که در نهایت منجر به بلعیده شدن ساختار از درون خواهد شد؟

طبق تحلیل بیانات رهبر معظم، افول آمریکا در دل شرایط دینی و عقلی میسر خواهد شد. مبحث عقلی آن است که آمریکا در ساختارهای سیاسی، اقتصادی، نظامی و اجتماعی خود دارای ضعف‌های بنیادینی است که منجر به افول تدریجی خواهد شد و مبنای دینی افول آن است که بنا بر سنت‌های الهی، جریان باطل و استکباری نابودشدنی خواهد بود (سیدمحسنی باغسنگانی، ۱۴۰۱: ۲۶).

۲. روش تحقیق

مقاله حاضر به روش کیفی و از نوع تحلیل مضمون^۱ است. این روش در تحقیقات کیفی در حوزه علوم سیاسی و اجتماعی رشد چشمگیری داشته است. این روش از سوی ریچارد بویاتزیس در کتاب *تبدیل اطلاعات کیفی و تحلیل مضمون و تدوین کد* به‌طور کامل ارائه و معرفی شده است (Boyatzis, 1998). کاربرد این روش به‌طور خلاصه

1. Thematic analysis.

عبارت است از: ۱- شناسایی (دیدن متن)؛ ۲- نمونه‌برداری (برداشت مناسب از داده‌های ظاهراً نامرتب)؛ ۳- دسته‌بندی و پوسته پوسته کردن (مشاهده نظام‌مند شخص، گروه، موقعیت، سازمان، فرهنگ یا متن)؛ ۴- اطمینان و اعتبار بخشیدن (تبدیل داده‌های کیفی به کمی) (عابدی جعفری و دیگران، ۱۳۹۰: ۱۵۴-۱۵۵).

یکی از مهم‌ترین، حساس‌ترین و دشوارترین کارها در این گونه تحقیقات کیفی، شناخت مضمون یا تم است. به عبارت دیگر می‌توان گفت شناسایی مضمون یا تم، قلب تحلیل مضمون است؛ می‌توان گفت مهم‌ترین کار در تحلیل مضمون، مقوله‌بندی مفاهیم است (صدیق سروستانی، ۱۳۷۵: ۹۱)، که سه ویژگی اساسی دارد: فراگیری، طرد متقابل و استقلال. مراحل این روش، با سه تکنیک تلخیص، تحلیل تفسیری و تحلیل ساختار بخش انجام می‌گیرد (فلیک، ۱۳۸۷: ۳۴۸-۳۴۹).

در این پژوهش، جامعه آماری شامل کلیه اسناد، مدارک و منابع مکتوب و صوتی منتشرشده در پایگاه اطلاع‌رسانی مقام معظم رهبری^۱ است. با تحلیل داده‌ها از سال ۱۳۶۸ تا ۱۴۰۰ در مجموع به ۶۴ فیش در خصوص مسئله افول آمریکا رسیدیم که با نرم‌افزار MAXQDA تحلیل شدند.

۳. یافته‌ها

طبق تحلیل محتوای صورت‌گرفته مشخص شد که مقام معظم رهبری قائل به افول قطعی آمریکا است و آن را یک افول تدریجی و از درون خود سیستم می‌داند. ایشان این مطلب را چنین مطرح می‌کند:

«قدرت استکباری آمریکا، قدرت فتنه‌انگیزی و خباثت رژیم صهیونیستی، از چهل سال پیش به این طرف به مراتب تنزل کرده‌اند و پایین رفته‌اند. ما این را در محاسبات خودمان باید لحاظ کنیم. اینکه در وضع سیاسی آمریکا یا در وضع اجتماعی و اقتصادی آمریکا چه اتفاقاتی افتاده و دارد می‌افتد، باید در محاسبات ما وارد بشود. این را باز بعضی از خود آمریکایی‌ها گفته‌اند، بعضی‌ها می‌گویند "افول موربان‌وار"؛ که این را [یک] نویسنده آمریکایی می‌گوید. در مورد افول اقتدار آمریکایی می‌گوید "افول

1. <<https://khamenei.ir>>.

موریانه‌وار؛ یعنی مثل موریانه از درون دارد پوک می‌شود. خود نهادهای درون آمریکا این را می‌گویند.» (بیانات در مراسم سی‌امین سالگرد رحلت امام خمینی، ۱۳۹۸/۰۳/۱۴).

این نگاه پوسیدگی نظام آمریکا را می‌توان در آخرین نظر نظریه‌پرداز معروف آمریکا میشل فوکویاما هم مشاهده کرد. بنابراین مستفاد می‌گردد که افول آمریکا از نگاه ایشان به صورت یک افول تدریجی است و در ادبیات رهبری، تعابیری مانند: افول موریانه‌وار، پوسیدگی نظام آمریکا و همچنین غرق شدن مانند کشتی تایتانیک آمده است. طبق این مبانی، افول موریانه‌وار آمریکا در سخنرانی‌های ایشان دارای شش زمینه افول ایدئولوژی لیبرالیسم، سیاسی، نظامی، اخلاق و حقوق بشر، اقتصادی، و اجتماعی است. نکته حائز اهمیت این است که افول آمریکا و دوران پساآمریکا از نظر ایشان شروع شده است؛ ولی آنچه که مانع از آشکار شدن این مهم بر مردم جهان شده است، استفاده آمریکا از امپراتوری رسانه در جهت مستور نگاه داشتن این سقوط است که در ادامه، این مفاهیم در قالب جدول‌ها و کدگذاری مقوله‌ها تشریح خواهند شد.

۳-۱. مفهوم افول ایدئولوژی لیبرال دموکراسی

نظام فکری و ساختاری آمریکا بر مبنای ایدئولوژی لیبرال دموکراسی پایه‌گذاری شده است؛ اما این کشور در مقام عمل از آن استفاده نمی‌کند و در مقابل، رویکردی واقع‌گرایانه و سخت را از خود نشان می‌دهد. این دوگانگی سبب ایجاد تعارض و همچنین کاهش محبوبیت سیستم حکومتی آمریکا شده است؛ به طوری که در نظرسنجی که در سال ۲۰۱۸ بین ۱۳۴ کشور انجام شد، محبوبیت سیستم‌های حکومتی روسیه و چین افزایش، و در مقابل، سیستم لیبرال دموکراسی آمریکایی کاهش محسوسی داشته است (Regilme, 2019: 102). این ضعف ایدئولوژی را نیز مقام معظم رهبری در سخنرانی‌های مختلف بیان کرده است که در مفهوم‌سازی آن به صورت کدگذاری در جدول زیر آمده است:

جدول ۲: افول ایدئولوژی لیبرالیسم

ردیف	متن	مفهوم	تاریخ
۱	نه فقط اقتدار معنوی و قدرت نرم خود آمریکا رو به افول است؛ بلکه حتی لیبرال دموکراسی	افول ایده لیبرال دموکراسی	۱۳۹۷/۷/۱۲

		را هم که پایه‌ی اساسی تمدن غرب است، این‌ها بی‌آبرو کردند، دارند بی‌آبرو می‌کنند. لیبرال دموکراسی‌ای که امروز در غرب رایج است، خود آن‌ها را بیچاره کرده.
۱۳۹۹/۱۰/۱۹	ضعف ایدئولوژی و افول ایده لیبرال دموکراسی	برملا شدن ماهیت ارزش‌های ادعایی آمریکا که موجب تمسخر دنیا، حتی دوستان آمریکا شده، نشان‌دهنده‌ی اوضاع نابسامان آمریکاست که البته عجیب نیست، اما عجیب این است که عده‌ای هنوز آرزو و قبله‌شان آمریکاست.

۳-۲. افول سیاسی آمریکا

در خصوص افول آمریکا در حوزه سیاسی، می‌توان به انتخابات پرحاشیه در سال‌های ۲۰۱۶ و ۲۰۲۰ اشاره کرد که ناکارآمدی زیرساخت‌های سیاسی و اجتماعی آمریکا را آشکار کرد و همچنین این دوره انتخابات از نظر حجم رسوایی‌های سیاسی، اخلاقی، افشاکاری‌ها در مناظرات انتخاباتی، آرای الکترونیکی و نحوه شمارش آرا و همچنین دخالت کشورهای دیگر از جمله روسیه در انتخابات آمریکا بی‌سابقه بوده که در نهایت منجر به هجوم طرفداران ترامپ به ساختمان کنگره شد و تیر خلاص به آن تصویر دموکراسی بود که آمریکا سال‌ها برای ایجاد آن در اذهان جهانیان هزینه کرده بود (پیرانی و سعیدی راد، ۱۴۰۰: ۱۵۲).

طبق تحلیل‌های فوکویاما در وبگاه "The World Ahead"^۱ دوران هژمون آمریکا ۲۰ سال طول کشید و اوج این هژمون، حمله به عراق و افغانستان بود که به شکست حداکثری انجامید. از تمسخر در سیاست خارجی توسط دوستان و دشمنان گرفته تا همراهی نکردن کشورهای کوچک از سیاست‌های آمریکا، یکجانبه‌گرایی و خروج از پیمان‌های مختلف مانند خروج از توافق زیست‌محیطی پاریس، عدم موافقت با تأسیس دیوان کیفری بین‌المللی، رد قرارداد اتاوا مبنی بر ممنوعیت استفاده از مین‌های ضد نفر، خروج از پیمان ضد موشک‌های بالستیک (ABM) و خروج از برجام، عواملی هستند که سبب بی‌اعتباری سیاست‌های خارجی آمریکا در جهان بین‌الملل شده‌اند.

1. <<https://www.economist.com/the-world-ahead/2021/11/08/francis-fukuyama-on-the-end-of-american-hegemony>>.

طبق تحلیل انجام شده، پرتکرارترین کلیدواژه افول در اندیشه مقام معظم رهبری، افول سیاسی است. افول سیاسی ۲۱ بار در ۶۴ سخنرانی از سال ۱۳۷۰ تا ۱۴۰۰ تکرار شده است. در بین این سال‌ها، افول سیاسی در سال ۱۳۹۰ با ۴ تکرار بیشترین تواتر را داشته است. افول سیاسی در منظومه فکری مقام معظم رهبری شامل دو حوزه سیاست داخلی و خارجی است. طبق بیانات مقام معظم رهبری در حوزه سیاست داخلی، ضعف ساختاری و تنش‌های خونین آمریکا از نشانه‌های آشکار افول سیاسی است و خروجی این ضعف به قدرت رسیدن فردی با مختصات ترامپ و افتضاح انتخاباتی آمریکاست. در روش تحلیل مضمون سایر مفاهیم و کدهای استخراج شده به صورت جدول زیر است:

جدول شماره ۳: افول سیاست داخلی آمریکا

ردیف	متن	مفهوم	تاریخ
۱	سرنوشت سیصد و اندی میلیون جمعیت، دست یک آدمی با این مختصات، نشانه افول سیاسی آمریکاست. کسی که در خود آمریکا نسبت به تعادل روانی او، تعادل فکری او، تعادل اخلاقی او این همه حرف هست، وقتی رئیس یک کشوری می‌شود، نشان‌دهنده افول آن کشور است.	افول سیاست داخلی، انتخاب ترامپ نشانه افول آمریکا	۱۳۹۸/۰۳/۱۴
۲	الا در همین قضایای اخیری که در آمریکا اتفاق افتاد، [یعنی] این مسئله سقوط ترامپ با این وضع مفتضح و حوادثی که حول و حوش این قضیه اتفاق افتاد - که چیزهای کوچکی نیست-، این افول یک رئیس‌جمهور ناباب بود؛ افول آبروی آمریکا بود.	اشغال کنگره، اختلافات ترامپ و دیوان عالی، اختلاف شدید سیاسی	۱۳۹۹/۱۱/۱۹
۳	اوباما در سخنرانی چند روز پیش در کنگره، کمترین اشاره‌ای به این نکرد که ملت آمریکا بیش از چهار ماه است که توی خیابان‌هایند! توی این هوای سرد، در سرتاسر آمریکا، در ایالت‌های مختلف، این همه مردم بیایند توی	اختلاف شدید بین ایالت‌ها، جنبش وال استریت	۱۳۹۹/۱۱/۱۴

		خیابان‌ها بایستند، در مقابل فشار و ضربه‌های سخت پلیس ایستادگی کنند، این قابل اشاره کردن نبود؟! اصلاً اشاره‌ای نکردند.
۱۴۰۰/۰۲/۱۷	اختلاف رئیس‌جمهور با کنگره، اختلاف مجلس نمایندگان با سنا	۴ قضایای انتخابات در آمریکا و آزمون به شدت رسوای مدیران پرمدعا و متکبر آن، و مواجهه یک‌ساله ناموفق با کرونا در آمریکا و اروپا و حواشی شرم‌آور آن، آشفتگی‌های سیاسی و اجتماعی اخیر در مهم‌ترین کشورهای اروپایی، همه نشانه سیر نزولی و افولی اردوگاه غرب است.
۱۳۹۹/۱۰/۱۹	دوقطبی احزاب، افتضاح انتخاباتی	۵ وضع و حال بت بزرگ را امروز شما می‌بینید که این دموکراسی‌شان است؛ این افتضاح انتخاباتی‌شان است.
۱۳۹۰/۰۸/۱۰	ملت آمریکایی، اسیر یک مشت صهیونیست	۶ دولتمردانی با یک چنین کشور بزرگی، با یک چنین پیشرفت علمی‌ای، ملت خودشان را اسیر یک مشت صهیونیست کرده‌اند.
۱۳۹۹/۱۰/۱۹	فساد در برگزاری انتخابات، مناظره‌های اهانت‌آمیز نامزدها، ساختار معیوب رأی‌های اکثرال، مداخله روسیه در انتخابات	۷ شما امروز وضع آمریکا را مشاهده می‌کنید؛ این دموکراسی‌شان است؛ این افتضاح انتخاباتی‌شان است.
۱۴۰۰/۰۲/۱۷	ضعف ساختاری، ضعف ساختار ایالتی	۸ حوادث گوناگون سیاسی و اجتماعی در اروپا و آمریکا، ضعف‌ها و اختلالات عمیق ساختاری و مدیریتی و اخلاقی غربی‌ها را در برابر جهانیان عریان کرد.

در حوزه سیاست خارجی، همراهی نکردن کشورهای جهان با سیاست‌های آمریکا، کاهش نفوذ آمریکا بر کشورهای تحت سلطه و رقیب، شکست سیاست‌های مداخله‌جویانه و همچنین ناتوانی در مقابل جمهوری اسلامی ایران از نشانه‌های این افول سیاست خارجی آمریکاست.

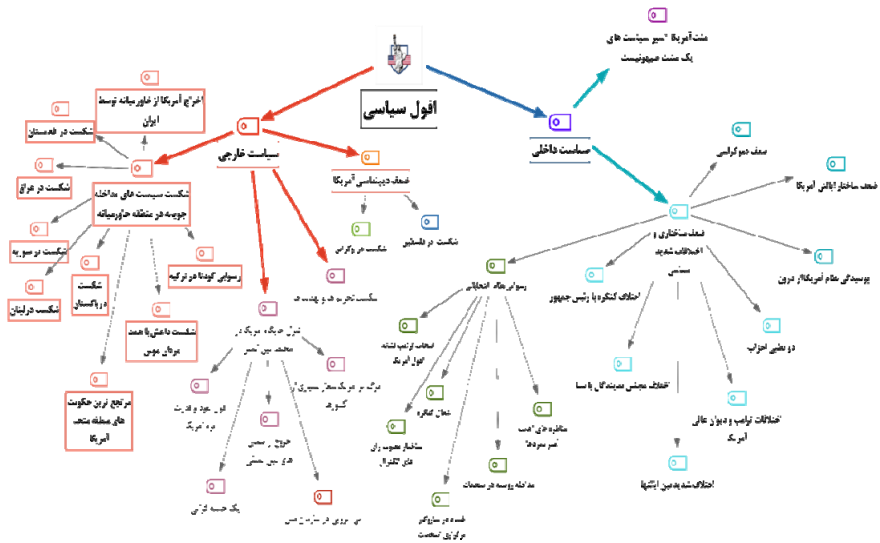
جدول شماره ۴: افول سیاست خارجی آمریکا

ردیف	متن	مفهوم	تاریخ
۱	امروز آمریکا از لحاظ دیپلماسی و سیاست خارجی، در موضع ضعف‌اند.	افول سیاست خارجی، ضعف دیپلماسی	۱۳۷۶/۱۰/۲۶
۲	همه واقعاتی‌های منطقه ما نشان می‌دهد که آمریکا در اهداف خود در این منطقه و در بیرون منطقه شکست خورده. آمریکا در سوریه شکست خورد، آمریکا در عراق شکست خورد، آمریکا در لبنان شکست خورد، آمریکا در قضیه فلسطین شکست خورده است، آمریکا در غزه شکست خورده است، آمریکا در تسلط بر افغانستان و پاکستان شکست خورده است، در بین آن ملت‌ها منفور است؛ در خارج از این منطقه هم همین طور است؛ آمریکا در اوکراین شکست خورده است؛ شما هستید که دچار شکست شدید؛ سال‌هایتمادی است شکست پشت سر شکست!	شکست در خاورمیانه، سوریه، عراق، لبنان، فلسطین، غزه، افغانستان، پاکستان	۱۳۹۳/۱۱/۱۹
۳	ریشه بحران در اوکراین، سیاست‌های آمریکا و غرب است که باید آن را شناخت و بر اساس آن قضاوت و اقدام کرد.	شکست در اوکراین	۱۴۰۰/۱۲/۱۲
۴	اتهام قوی وجود دارد که این کودتایی که در ترکیه رخ داد، با تدبیر و تهیه آمریکایی‌ها بود. اگر ثابت بشود، رسوایی بزرگی برای آمریکا است.	رسوایی کودتا در ترکیه	۱۳۹۵/۱۱/۰۵
۵	رئیس‌جمهور آمریکا می‌گوید که «حکومت ایران از قدرت آمریکا هراس دارد»؛ خب اگر ما از شما هراس داریم، چطور دهه ۵۰ شما را از ایران بیرون ریختیم و دهه ۹۰ شما را از کل منطقه خارج کردیم.	اخراج آمریکا از منطقه توسط ایران	۱۳۹۶/۱۰/۱۹
۶	اگر آمریکا می‌توانست در مقابل جمهوری اسلامی، کار مورد نظر خود را انجام بدهد، احتیاج نداشت با این کشورهای روسیاه بدنام مرتجع در منطقه ائتلاف تشکیل بدهد و از آن‌ها	مرتجع‌ترین حکومت‌های منطقه متحد آمریکا	۱۳۹۷/۰۴/۰۹

		کمک بخواهد و برای ایجاد اغتشاش و ناآرامی و ناامنی از آن‌ها کمک بگیرد.
۱۳۹۶/۰۹/۰۱	شکست داعش با همت مردان مؤمن	این چند توطئه پی‌درپی که در این منطقه، آمریکا و صهیونیسم و ارتجاع عرب و دیگران به وجود آورده بودند، همه با اقتدار جمهوری اسلامی نابود شد، از بین رفت. یکی از آن‌ها همین مسئله گروه تکفیری غیر انسانی داعش بود که خب بحمدالله با همت جوانان، با همت مردان مؤمن، با همت کسانی که نیروی مقاومت را قبول داشتند، نابود شد، از بین رفت.
۱۳۹۰/۱۱/۱۴	شکست تحریم‌ها و تهدیدها	این تحریم‌ها برای این است که ایران را وادار به عقب‌نشینی کنند، ایران هم که عقب‌نشینی نخواهد کرد؛ نتیجه این می‌شود که هیبت غرب می‌شکند.
۱۳۹۱/۰۵/۲۲	تنزل جایگاه آمریکا در محیط بین‌الملل	یکی دیگر از نشانه‌های این تحول اساسی‌ای که در نقشه دنیا انسان احساس می‌کند، افول و جهه آمریکا است.
۱۳۹۱/۰۵/۲۲	مرگ بر آمریکا شعار بسیاری از کشورها، بی‌آبرویی آمریکا در سازمان ملل	مرگ بر آمریکا دیگر جزو شعارهای اختصاصی ملت ایران نیست؛ در بسیاری از کشورها گفته می‌شود.
۱۳۹۷/۰۷/۱۲	افول نفوذ و قدرت نرم آمریکا	بسیاری از سیاسیون معتبر دنیا و جامعه‌شناس‌های معتبر دنیا معتقدند که «قدرت نرم» آمریکا فرسوده شده است، در حال از بین رفتن است.
۱۳۹۴/۰۱/۲۰	خروج از پیمان‌های بین‌المللی	گفتیم به طرف مقابل اعتماد نکنید، به لبخند او فریب نخورید، به وعده نقد که می‌دهد - وعده نقد، نه عمل نقد - اعتماد نکنید؛ [چون] وقتی خرش از پل گذشت، برمی‌گردد و به ریش شما می‌خندد!

با بررسی کدگذاری‌ها و مفهوم‌سازی‌ها به مدل نظری سخنرانی‌های مقام معظم رهبری در خصوص افول سیاست‌های آمریکا می‌رسیم که به صورت زیر است:

نقشه شماره ۱: افول سیاسی آمریکا

۳-۳. افول نظامی و امنیتی آمریکا

طی گزارشی که «کمیسیون راهبرد دفاع ملی» آمریکا در سال ۲۰۱۹ منتشر کرد،^۱ تصریح شده است:

«برتری نظامی دیرپای آمریکا از بین رفته و حاشیه خطای راهبردی این کشور به طرز دلهره‌آوری بالا رفته است. تردیدها درباره توانایی آمریکا برای بازدارندگی دشمنان و در صورت لزوم غلبه بر آن‌ها و همچنین پایبندی واشنگتن به تعهدات جهانی‌اش فزونی گرفته است».

در این گزارش از «ناکارآمدی‌های سیاسی» و «محدودیت‌های بودجه‌ای» به عنوان عواملی یاد شده است که توانایی دولت ایالات متحده را برای همساز شدن با سرعت بروز تهدیدهای امنیتی محدود کرده‌اند. اما سیر افول نظامی آمریکا را می‌توان در شکست در ویتنام، خروج خفت‌بار از افغانستان و حضور پرهزینه در عراق، سوریه و خلیج فارس مشاهده کرد (دهشیری، ۱۳۹۷: ۳۶).

دستگیری کماندوهای آمریکایی در خلیج فارس توسط پاسداران انقلاب اسلامی،

1. <<https://www.usip.org/publications/2018/11/providing-common-defense>>.

ساقط شدن و به کنترل درآمدن پهپادهای آمریکایی و در نهایت حمله موشکی به پایگاه عین‌الاسد را می‌توان افول تحقیرآمیز در حوزه نظامی برای آمریکا دانست. در نهایت، ناتوانی نظامی در حمایت از متحدان خود مثل رژیم صهیونیستی و کشورهای عرب منطقه جنوب غرب آسیا، موجی از بی‌اعتمادی و ناتوانی نظامی و امنیتی آمریکا را در سطح جهان مخابره می‌کند.

در کلام رهبری، افول نظامی و امنیتی در ۴ مقوله تقسیم‌بندی می‌شود: ۱- افزایش هزینه‌های نظامی و امنیتی؛ ۲- شکست در سیاست‌های مداخله‌جویانه؛ ۳- شکست در تقابل با ایران؛ ۴- شکست در فلسطین.

رهبر معظم انقلاب در خطبه‌های نماز عید فطر در خصوص شکست سیاست‌های نظامی و امنیتی آمریکا چنین فرمود:

«رئیس‌جمهور آمریکا [دونالد ترامپ] اعلام کرد که "در این منطقه غرب آسیا هفت تریلیون دلار خرج کرده‌ایم... و چیزی دستمان نیامد؛" این را خود او می‌گوید. این معنایش شکست است؛ آمریکا در منطقه شکست خورده است... شیطان بزرگ با آن همه تلاش، با آن همه وسوسه و دمدمه نتوانسته است به مقصود خود در این منطقه برسد... پول را خرج می‌کنند، اما سودی از آن نمی‌برند. بعد از این هم قدرت‌های شیطانی در این منطقه، هر چه پول خرج کنند، همین مطلب برایشان وجود دارد» (خطبه‌های نماز عید فطر، ۱۳۹۷/۰۳/۲۵).

آمریکایی‌ها می‌خواستند بر منابع نفتی منطقه تسلط کامل یافته و ضمن حذف نظام جمهوری اسلامی به کمر بند طلایی سوریه، عراق، ایران و افغانستان دست یابند، اسلام‌گرایی را در منطقه سرکوب کنند و اسرائیل را محور سازمان‌دهی مجدد نظام مورد نظر در خاورمیانه قرار دهند (جمشیدی و یزدان‌شناس، ۱۳۹۹: ۵۶)؛ اهدافی که آمریکا به آن‌ها دست نیافته است. اما اینکه چرا آمریکایی‌ها و متحدان غربی‌شان علی‌رغم بسیج امکانات فراوان و داشتن قدرت نظامی و اقتصادی برتر نتوانستند به پیروزی برسند، دلایل گوناگونی دارد که از جمله مهم‌ترین آن‌ها می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

۱- نداشتن درک درست از منطقه؛

طبق بررسی‌های مرکز پژوهش‌های المستقبل امارات، نداشتن درک درست از فرهنگ

جوامع خاورمیانه، هزینه نکردن برای توسعه و دولت‌سازی در کشورها، فقدان دیدگاه راهبردی برای بلندمدت، نادیده گرفتن هم‌پیمانان از سوی واشینگتن و کاهش اعتماد به آمریکا، در شکست این کشور در خاورمیانه نقش مهمی داشته است (آهویی، ۱۳۹۵: ۱۷).

۲- آمادگی و تدابیر مقاومت اسلامی در منطقه؛

۳- عدم همراهی کامل چین و روسیه با سیاست‌های آمریکا؛

۴- ایفای نقش ضد انسانی و جنایتکارانه اشغالگران و تحقیر مردم مسلمان و در نتیجه برانگیختن روح مقاومت و غیرتمندی در مقابل بیگانگان؛

۵- تحمیل هزینه‌های سنگین لشکرکشی نظامی بر اقتصاد آمریکا.

جدول مفاهیم افول نظامی و امنیتی آمریکا به شرح زیر است:

جدول شماره ۵: مفاهیم افول نظامی و امنیتی آمریکا

ردیف	متن	مفهوم	تاریخ
۱	رئیس‌جمهور آمریکا اعلام کرد که در این منطقه غرب آسیا هفت تریلیون دلار پول خرج کرده‌اند! خودش می‌گوید که صحبت میلیون نیست، صحبت میلیارد نیست، صحبت تریلیون است. «هفت تریلیون - هفت هزار میلیارد - دلار ما در این منطقه خرج کرده‌ایم و چیزی دستان نیامد».	افزایش هزینه‌های نظامی و امنیتی، هزینه کمرشکن مالی	۱۳۹۷/۰۳/۲۵
۲	بنده عرض می‌کنم قدرت سخت آمریکا هم به شدت ضربه دیده. قدرت سخت یعنی قدرت نظامیگری، قدرت اقتصاد؛ این‌ها قدرت سخت است. بله، ابزار نظامی دارند، اما نیروی انسانی نظامی آمریکا به شدت افسرده، سردرگم، سرگشته، مردد [است].	تلفات بالای تجهیزات و نیروی انسانی	۱۳۹۷/۰۸/۱۲
۳	ریشه بحران در اوکراین، سیاست‌های آمریکا و غرب است که باید آن را شناخت و بر اساس آن قضاوت و اقدام کرد.	شکست در اوکراین	۱۴۰۰/۱۲/۱۲
۴	همه واقعات‌های منطقه ما نشان‌دهنده این است که آمریکا در اهداف خود در این منطقه و در بیرون این منطقه شکست خورده است. آمریکا در سوریه شکست خورد، آمریکا در عراق شکست خورد،	شکست سیاست‌های مداخله‌جویانه در خاورمیانه،	۱۳۹۳/۱۱/۱۹

	سوریه، عراق، لبنان، فلسطین، غزه، افغانستان، پاکستان	آمریکا در لبنان شکست خورد، آمریکا در قضیه فلسطین شکست خورده است، آمریکا در غزه شکست خورده است، آمریکا در تسلط بر مسائل افغانستان و پاکستان شکست خورده است، در بین آن ملت‌ها منفور است؛ در خارج از این منطقه هم همین طور است؛ آمریکا در اوکراین شکست خورده است؛ شما هستید که دچار شکست شدید؛ سال‌های متمادی است شکست پشتِ سرِ شکست!
۱۳۹۷/۰۱/۰۱	شکست پروژه داعش	جمهوری اسلامی توانست نقشه آمریکا را در منطقه خنثی کند. نقشه آمریکا این بود که گروه‌های شریک و ظالم و هتاک از قبیل داعش را به وجود بیاورد برای اینکه ذهن ملت‌ها را از رژیم غاصب صهیونیستی منصرف کند؛ این نقشه آمریکا بود که داعش را به وجود آورد. این نقشه را ما به توفیق الهی و باذن الله توانستیم خنثی کنیم.
۱۳۷۱/۰۴/۳۱	حمایت آمریکا از رژیم آپارتاید آفریقای جنوبی	شاید کمتر رژیمی را بتوان یافت که به اندازه رژیم نژادپرست آفریقای جنوبی و رژیم صهیونیستی، در نظر و عمل شبیه یکدیگر باشند.
۱۳۹۰/۰۸/۱۴	شکست در یمن، بحرین، مصر	مبارزات و جانفشانی‌های مردم فلسطین و لبنان، قیام‌های دلیرانه مردم در یمن و بحرین و برخی دیگر از کشورهای زیر نفوذ آمریکا، همه و همه حامل بشارت‌های بزرگی برای امت اسلامی و به ویژه کشورهای انقلابی جدید است.
۱۳۹۷/۰۵/۲۲	شکست در تقابل با ایران، شکست در طبس	آمریکایی‌ها یک بار هم اینجا حمله کردند به طبس -یادتان هست- خودشان را نجس کردند، برگشتند رفتند!
۱۳۷۴/۰۱/۳۰	شکست در کودتای نوژه	ماجرای کودتای نوژه توطئه خطرناکی بود. اما این توطئه هم به وسیله ارتشی‌ها خنثی شد.
۱۳۹۴/۱۰/۳۰	دستگیری تفنگداران دریایی آمریکا	این حرکتی که جوان‌های عزیز سپاه پاسداران ما در دریا کردند و در مقابل تجاوز دشمن از خودشان هويت و قدرت نشان دادند، کسانی که مسئولین

تصاحب سهم ۱۷ درصدی در سال ۲۰۱۹، از دست دادن رتبه یک اقتصادی جهان و واگذاری آن به چین از سال ۲۰۱۶، افزایش نابرابری‌های اقتصادی و نیز چرخه‌های تجاری بحران‌زا که هر ۱۰ سال رخ می‌دهد، اقتصاد آمریکا را در معرض تهدیدات جدی و افول نسبتاً شدیدی قرار داده است. بی‌تردید افول قدرت اقتصادی آمریکا امری تحقق‌یافته است و استمرار این روند در سال‌های آتی، اقتصاد آمریکا را در وضع نامناسب‌تری قرار خواهد داد. از طرفی با افزایش نابرابری‌ها و ذات بحران‌زای نظام سرمایه‌داری و وقوع بحران‌های پی‌درپی، فروپاشی اقتصاد آمریکا هرچند محتمل است، اما زمان دقیقی برای آن قابل تصور نیست و دخالت عامل انسانی در اقتصاد همانند دولت می‌تواند این امر را دچار تسریع یا تأخیر کند (پیرانی و سعیدی راد، ۱۴۰۰: ۹۲).

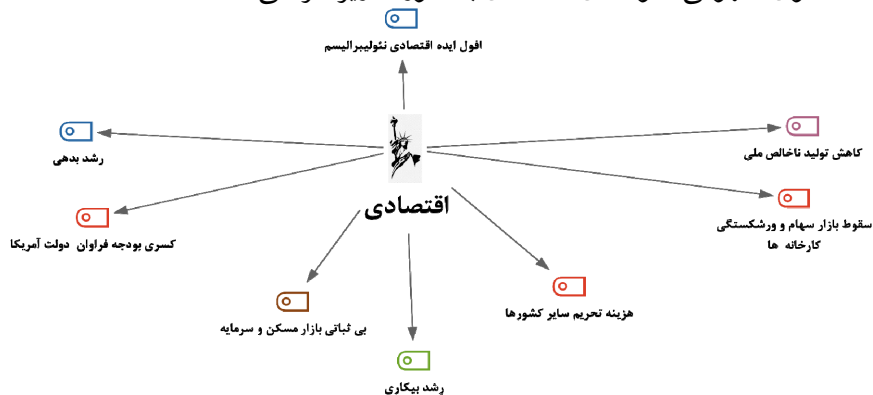
جدول مفاهیم افول اقتصادی به شرح زیر است:

جدول شماره ۶: مفاهیم افول اقتصادی آمریکا

ردیف	متن	مفهوم	تاریخ
۱	انتخاب‌های اقتصادی آمریکا در مسائل جهانی، با چالش عظیم قدرت‌های مردمی و سیاسی در دنیا مواجه می‌شود.	افول اقتصادی، افول ایده نئولیبرالیسم اقتصادی	۱۳۷۹/۰۵/۰۵
۲	این هم اقتصاد فلج‌شان است؛ اقتصاد آمریکا به معنای واقعی فلج است؛ ده‌ها میلیون بیکار و گرسنه و بی‌خانمان [وجود دارد]. این وضع امروز آمریکاست. این البته چیز مهمی است، لکن عجیب‌تر از این، این است که یک عده‌ای هنوز قبله‌شان آمریکاست، هنوز امید و آرزوی‌شان به آمریکاست؛ آمریکایی که در یک چنین وضعی است.	رشد بیکاری، بی‌ثباتی بازار مسکن	۱۳۹۹/۱۰/۱۹
۳	با این بحران اقتصادی‌ای که در اروپا وجود دارد، اتحاد اروپا جداً در تهدید است، یورو جداً مورد تهدید است. آمریکا هم به نحو دیگری؛ کسری بودجه فراوان، قرض فراوان، فشار مردم، حرکت ضد وال‌استریت، حرکت به قول خودشان- نود و نه درصدی. این‌ها حوادث مهمی است. البته وضع اروپا از آمریکا	کسری بودجه، سقوط بازار سهام	۱۳۹۱/۰۵/۰۳

		بدتر است؛ چند دولتشان سقوط کردند. الان در چندین کشور اروپایی بی ثباتی وجود دارد.
۱۳۹۷/۰۸/۱۲	رشد بدهی، کاهش تولید ناخالص ملی	اقتصادشان هم همین جور؛ آمریکا امروز پانزده تریلیون دلار بدهکار است. رقم، رقمی افسانه‌ای است؛ پانزده تریلیون دلار بدهکاری آمریکاست! قریب به هشتصد میلیارد دلار کسر بودجه آمریکاست در همین سال جاری؛ یعنی این‌ها در واقع عقب‌ماندگی‌های اقتصادی است.
۱۳۷۹/۰۵/۰۵	هزینه تحریم سایر کشورها	تحریم‌های آمریکا در دنیا با عکس‌العمل شدید مواجه می‌شود.

الگوی مفهومی مقوله‌های اقتصادی به صورت زیر طراحی شده است:

نقشه شماره ۳: افول اقتصادی آمریکا

۳-۵. افول موریه‌وار اجتماعی

در رابطه با ریشه‌های افول اجتماعی می‌توان گفت که گسست‌های سیاسی، فرهنگی، از بین رفتن عدالت اجتماعی و فروپاشی نگرش واحد فرهنگی به دلیل عدم اصالت فرهنگی - تاریخی موجب شکاف اجتماعی عمیقی شده است. از طرفی نیز انواع و اقسام آسیب‌های اجتماعی از بی‌اعتبار شدن مفهوم خانواده تا تبعیض، نژادپرستی و ابتدال فرهنگی در آمریکا به اوج خود رسیده است. ناکارآمدی ساختاری اجتماعی مانند ناکارآمدی و ناعادلانه بودن سیستم‌های قضایی، آموزشی، توزیع ثروت و خدمات اجتماعی مانند خدمات بهداشت و درمان به ویژه در دوره مدیریت کرونا به وضوح

مشاهده می‌شود (سعیدی، ۱۳۹۸: ۱۵۲).

نتیجه این شکاف‌ها و محرومیت‌های اجتماعی، ایجاد جنبش‌های مختلف در سرتاسر آمریکا است؛ مانند جنبش وال‌استریت در اعتراض به تبعیض اقتصادی و اجتماعی و یا جنبش "I can't breathe!"^۱ در اعتراض به تبعیض نژادی علیه سیاه‌پوستان و برخورد خشونت‌آمیز پلیس با مردم آمریکا که با سرکوب حداکثری مردم همراه بوده است. مهم‌ترین نکته در خصوص افول اجتماعی آمریکا، اضمحلال ایدئولوژی فرهنگ آمریکایی است که منجر به تضعیف هویت ملی و ارزش‌های آمریکایی شده است. جدول مفاهیم افول اجتماعی در اندیشه رهبری، این چنین از سخنرانی‌ها استخراج شده است:

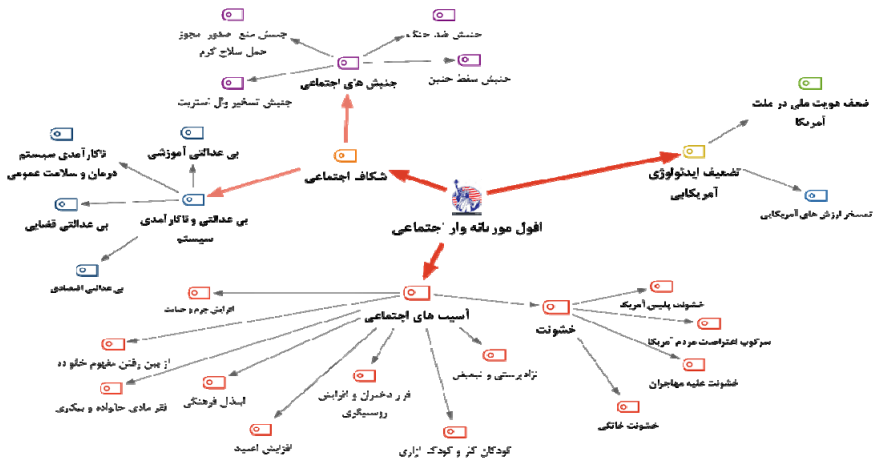
جدول شماره ۷: مفاهیم افول موربانه‌وار اجتماعی آمریکا

ردیف	متن	مفهوم	تاریخ
۱	برملا شدن ماهیت ارزش‌های ادعایی آمریکا که موجب تمسخر دنیا، حتی دوستان آمریکا شده، نشان‌دهنده اوضاع نابسامان آمریکاست.	ضعف ایدئولوژی، تمسخر ارزش‌ها	۱۳۹۹/۱۰/۱۹
۲	[در آمریکا] علم پیشرفت می‌کند، آزمایشگاه‌ها کار می‌کنند، ساخت و ساز علمی و صنعتی و اتمی و غیره پیش می‌رود؛ اما روزه‌روز هویت ملی ضعیف‌تر می‌شود. این را آن‌ها می‌گویند؛ این آسیب‌پذیری مهمی است.	تضعیف هویت	۱۳۷۹/۰۵/۰۵
۳	در سرتاسر آمریکا، در ایالت‌های مختلف، این همه مردم بیابند توی خیابان‌ها در مقابل فشار و ضربه‌های سخت پلیس ایستادگی کنند، این قابل اشاره کردن نبود؟! اصلاً اشاره‌ای نکردند. می‌خواهند پنهان کنند. این هم حقوق بشرشان است.	خشونت، خشونت پلیس، خشونت خانگی	۱۳۹۰/۱۱/۱۴
۴	اینکه پلیسی پای خود را بر گردن سیاه‌پوستی قرار بدهد و فشار بدهد تا او جان بدهد، چیزی نیست که جدیداً به وجود آمده باشد، این طبیعت آمریکایی است و کاری است که با خیلی از کشورها مثل	خشونت پلیس، نژادپرستی و تبعیض، بی‌عدالتی قضایی، افزایش جرم و جنایت،	۱۳۹۹/۰۳/۱۴

1. <<https://www.nytimes.com/interactive/2020/06/28/us/i-cant-breathe-police-arrest.html>>.

	عراق، افغانستان، سوریه و... انجام دادند.	آسیب اجتماعی
۵	شما کسانی هستید که در قضیه آن قیام وال استریت هرچه توانستید علیه مردم کار کردید، لگد کردید، زدید، به تهمتی یا به احتمالی آدم‌ها را کشتید.	جنبش وال استریت، جنبش‌های اجتماعی، خشونت
۶	مردم آمریکا صف کشیده‌اند برونند اسلحه بخرند؛ چون احساس خطر می‌کنند در این ایام که باید اسلحه داشته باشند، یا برای بیمارها اولویت قائل بشوند	حمل اسلحه گرم، شکاف اجتماعی
۷	می‌گویند لزومی ندارد ما زحمت بکشیم و با این محدودیت، بیمار پیر و از کار افتاده و دچار مشکلات اساسی را معالجه کنیم؛ این‌ها حوادثی است که در آنجا اتفاق افتاده. بعضی‌ها از ترس کرونا خودکشی کرده‌اند.	ناکارآمدی سیستم درمان، تبعیض، بی‌عدالتی
۸	ده‌ها میلیون بیکار و گرسنه و بی‌خانمان [وجود دارد]؛ این وضع امروز آمریکاست.	فقر خانواده و بیکاری
۹	فرهنگ غربی در مورد زن و بی‌بندوباری و به ابتذال کشاندن زنان آن مناطق، موجب شده است که بنیان خانواده، سست و متزلزل گردد.	از بین رفتن مفهوم خانواده، ابتذال فرهنگی
۱۰	آنچه که غربی‌ها به آن دامن زدند و تمدن غربی پایه‌گذار خشت کج و بنای کجش بود، بی‌بندوباری و ابتذال زنانه است. زن را به ابتذال کشانده‌اند و داخل خانواده او را هم اصلاح نکرده‌اند. مکرر در مطبوعات آمریکایی و اروپایی، میزان بالای زن‌آزاری‌ها و شکنجه‌ها و بی‌مهری‌ها منتشر شده است.	ابتذال فرهنگی، فرار دختران و افزایش روسپیگری، کودک‌آزاری
۱۱	شکاف‌های اجتماعی، نبود عدالت اجتماعی، نابود شدن خانواده، فساد اخلاقی فراگیر و همه‌گیر، فردگرایی‌های افراطی و شدید؛ خود آن‌ها بیچاره شده‌اند. حالا این آقا هم که آمده -این رئیس‌جمهور فعلی عجیب و غریب آمریکا- که دیگر به همه این‌ها چوب حراج زده و در واقع تهمه آبروی هم آمریکا و هم لیبرال دموکراسی را برده.	شکاف‌های اجتماعی، ناکارآمدی سیستم، بی‌عدالتی قضایی، بی‌عدالتی آموزشی

بنا بر مفاهیم استخراج‌شده، نقشه مفهومی افول اجتماعی این چنین طرح شده است:

نقشه شماره ۴: افول اجتماعی آمریکا

۳-۶. افول اخلاقی و حقوق بشر

حقوق بشر در کلام و رفتار حکمرانان آمریکایی، چیزی جز رفتار منافقانه و ابزاری برای پیشبرد سیاست‌های مداخله‌جویانه در داخل و خارج آمریکا نیست. در واقعیت، حقوق بشر آمریکایی همان منافع امنیت ملی آمریکاست که از آن برای توطئه بهره می‌برد (قلی‌زاده و حشمت‌زاده، ۱۳۹۸: ۱۹۳).

وضعیت حقوق بشر در داخل آمریکا بدین شرح است که آمریکا کشوری با بالاترین تعداد زندان و زندانی، بیشترین آزار و اذیت‌های مهاجران و رنگین‌پوستان به صورت سیستماتیک، و کشوری با بالاترین آمار خشونت پلیس نسبت به شهروندان است. همچنین در سطح بین‌الملل با اضافه شدن جنایات جنگی، ترور انسان‌های آزاده و انواع و اقسام تحریم‌های ظالمانه، وضعیت حقوق بشری آمریکا بدتر می‌شود (سیدمحسنی باغسنگانی، ۱۴۰۱: ۲۷).

در کلام مقام معظم رهبری، افول اخلاقی و حقوق بشر آمریکا در ۴ مقوله به شرح زیر تقسیم‌بندی می‌شود:

۱- نقض حقوق انسانی: نقض حق برخورداری از استانداردهای زندگی مناسب،

نقض حقوق زنان، کودکان، سالمندان و افراد دارای معلولیت، نقض حق سلامت، نقض حق آموزش و دسترسی به دانش و فناوری و در نهایت نقض حق حیات و تحریم‌های ظالمانه؛

۲- جنایات جنگی: جنایت در افغانستان، عراق، سوریه، ویتنام، بمباران بیمارستان‌ها و مدارس، آمار بالای تلفات غیر نظامیان در جنگ‌ها از جمله آمار بالای تلفات زنان و کودکان در جنگ‌ها، ترور و حذف فیزیکی انسان‌های آزاده از جمله سردار سلیمانی؛

۳- حمایت از رژیم‌های جنایتکار: حمایت از عربستان در جنگ جنایتکارانه یمن، حمایت از رژیم پهلوی، حمایت از جنایات رژیم بحرین در سرکوب شیعیان و حمایت از جنایات رژیم صهیونیستی.

شکست آمریکا در تحقق حقوق بشر

اقدامات ایالات متحده آمریکا در نقض حقوق بشر در سراسر جهان همواره به عنوان یکی از مهم‌ترین مسائل مورد بحث در مراکز مطالعات استراتژیک و نیز محافل سیاسی مطرح بوده است. مسئله حقوق بشر آمریکایی همواره جایگاهی ویژه در اندیشه و کلام رهبر معظم انقلاب اسلامی داشته است. ایشان در یکی از فرازهای سخنان خود درباره حقوق بشر آمریکایی تأکید می‌کند:

«آمریکایی‌ها خجالت نمی‌کشند اسم حقوق بشر را می‌آورند؟ هر کس دیگری در دنیا ادعا بکند طرفداری از حقوق بشر را، دولتمردان آمریکا دیگر نباید این ادعا را بکنند، با این همه فضاحتی که در کارنامه آن‌ها نسبت به حقوق بشر هست» (بیانات در دیدار مردم آذربایجان شرقی، ۱۳۹۲/۱۱/۲۸).

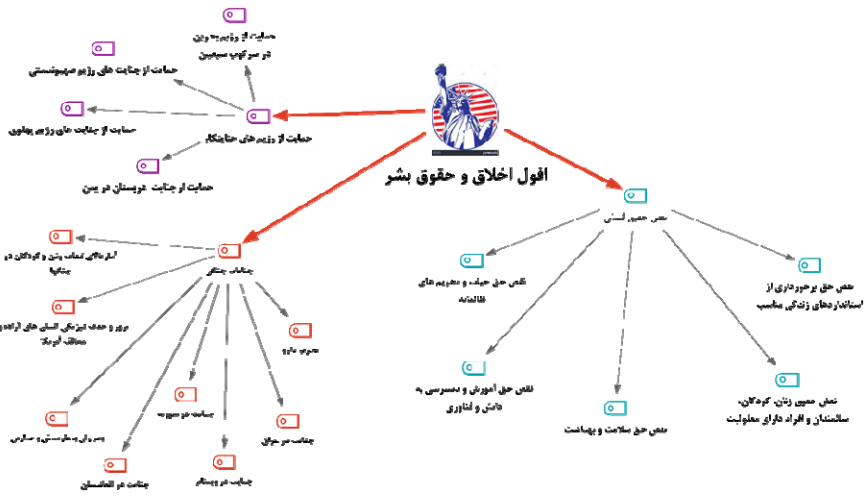
واقعیت این است که در زمینه اقدامات آمریکا در نقض فاحش حقوق بشر در سراسر جهان می‌توان یک سیاهه عریض و طویل ارائه کرد (ر.ک: همان). مقوله‌های مفهوم‌سازی شده در حوزه افول اخلاق و افول حقوق بشر در جدول زیر خلاصه شده است:

جدول شماره ۸: افول اخلاق و افول حقوق بشر

ردیف	متن	مفهوم	تاریخ
۱	شیطان اکبر آمریکاست. این‌ها ادعاهای دروغی دارند؛ یکی از این ادعاها مسئله حقوق بشر است. ضد حقوق بشرنند و از حقوق بشر دم می‌زنند و مدام نام حقوق بشر را می‌آورند و آن را مطرح می‌کنند، در حالی که کارهایی که این‌ها می‌کنند، ضد حقوق بشر است.	افول حقوق بشر	۱۳۹۶/۱۰/۲۶
۲	از جنایت‌ها و آدمکشی‌های رژیم صهیونیستی، این‌ها به طور مرتب حمایت کردند و دفاع کردند؛ از جنایت مجموعه چند دولت در یمن و کشتار مردم بی‌گناه یمن، این‌ها حمایت کردند؛ از جنایت حمایت می‌کنند؛ دیگر سقوط اخلاقی از این بالاتر؟	حمایت از رژیم‌های جنایتکار، حمایت از جنایات رژیم صهیونیستی و عربستان	۱۳۹۸/۰۳/۱۴
۳	این حمله سحر دیشب به سوریه یک جنایت است! بنده صریحاً اعلام می‌کنم رئیس‌جمهور آمریکا، رئیس‌جمهور فرانسه و نخست‌وزیر انگلیس جنایتکارند و جنایت کردند!	جنایت جنگی، جنایت در سوریه	۱۳۹۷/۰۱/۲۵
۴	امروز در دنیا کسی نیست که باور کند آمریکا دنبال حقوق بشر است.	نقض حقوق انسانی	۱۳۹۱/۰۵/۰۳
۵	آمریکایی‌های دروغگوی ریاکار و خدعه‌گر که ادعای حقوق بشر و ادعای دموکراسی می‌کنند، در قضیه بحرین این جور علیه مردم وارد میدان می‌شوند.	حمایت از رژیم بحرین در سرکوب شیعیان، نقض حق برخورداری از استانداردهای زندگی مناسب	۱۳۹۰/۰۳/۱۴
۶	شما در موقعیتی نیستید که با کسی درباره حقوق بشر بحث کنید. در افغانستان کشتار را کم کردید؟ در عراق دخالتتان را کم کردید؟ از کشتار فاجعه‌آمیز مردم در غزه و کشتن کودکان حمایت نکردید که ادعای طرفداری از حقوق بشر می‌کنید؟	جنایت در افغانستان و عراق، تلفات بالای زنان و کودکان در جنگ‌ها	۱۳۸۹/۰۱/۰۱

۱۳۹۲/۱۱/۲۸	نقض حق حیات، جنایت جنگی	شرکت «پلک واتر» را همه دیدند، حمله به کاروان‌های عروسی افغان‌ها را دیدند، کمک به تروریست‌های نامدار که افتخار می‌کنند به تروریست بودن خودشان را همه دیدند، عهدشکنی‌ها را دیدند، دروغگویی‌ها را دیدند؛ همه دنیا این‌ها را دیده است، باز می‌گویند حقوق بشر و خجالت هم نمی‌کشند! واقعاً این مقدار وقاحت در رفتار، این‌ها چیز عجیبی است.	۷
۱۳۹۶/۰۳/۱۴	بمباران مدارس و بیمارستان‌ها، نقض حق کودکان و زنان	نه مراکز نظامی یمن را، [بلکه] کوچه را، بازار را، مسجد را، بیمارستان را، خانه‌های مردم را؛ بی‌گناهان را می‌کشند، زن و کودک و بچه و بزرگ را به قتل می‌رسانند؛ آن وقت این‌ها می‌روند و اسم حقوق بشر می‌آورند.	۸
۱۳۹۹/۰۴/۳۱	ترور و حذف فیزیکی انسان‌های آزاده و مخالف آمریکا	جنایت آمریکا در ترور سردار سلیمانی و ابومهدی المهندس را یک نمونه از نتیجه حضور آمریکایی‌ها در عراق است. آن‌ها میهمان شما را در خانه شما کشتند و صریحاً به این جنایت اعتراف کردند، که این موضوع کوچکی نیست.	۹
۱۳۸۲/۰۱/۰۱	جنایت در ویتنام	ویتنام، یک کشور دورافتاده و ضعیف بود. در آن زمان آمریکا با تجهیزات فراوان، هواپیما، بمب، موشک و همه امکانات ارتباطاتی با مردمی جنگید که هیچ امکاناتی نداشتند.	۱۰
۱۴۰۰/۰۹/۲۱	نقض حق سلامت و بهداشت، نقض حق دسترسی به دانش و فناوری	دشمنان از رنج ملت ایران خوششان می‌آید؛ دلیلش چیست؟ دلیلش بمباران‌های شیمیایی دوران دفاع مقدس؛ هزاران جوان با بمباران شیمیایی دچار بیماری‌های صعب‌العلاج و غیرقابل علاج و دردناک شدند. یا همین تحریم دارویی؛ خدا رحم کرد که دانشمندان جوان ما توانستند واکسن کرونا را تولید کنند.	۱۱

الگوی مفهومی طراحی شده با نرم‌افزار Maxqda بدین شکل است:

نقشه شماره ۵: افول اخلاق و حقوق بشر آمریکا

ارائه مدل افول و نتیجه‌گیری

طبق بررسی‌های صورت گرفته در بیش از سه دهه بیانات مقام معظم رهبری مشخص شد که ایشان از بین مفاهیمی همچون فروپاشی، تجزیه و افول، معتقد به افول آمریکا آن هم از نوع تدریجی و از درون سیستم آمریکاست. افول به کاهش تدریجی قدرت اشاره دارد، سقوط به نابودی ناگهانی قدرت، فروپاشی به تخریب و تمام شدن ساختار، و تجزیه به تقسیم هژمون به بخش‌های کوچک‌تر اشاره می‌کند. ایشان برای چارچوب مفهومی خود در خصوص افول آمریکا، از تعبیری همچون افول موریانه‌وار، پوسیدگی نظام آمریکا و همچنین غرق شدن همچون کشتی تایتانیک استفاده کرده است. از نظر ایشان، این افول قطعی است و ما باید این نکته را در محاسبات خود وارد کنیم. همچنین آنچه مانع از آشکار شدن تمام‌عیار این افول شده است، امپراتوری رسانه‌ای و خبری آمریکاست که با اتکا به آن توانسته است شدت این سقوط را در نزد اذهان عمومی کم‌رنگ‌تر کند. طبق نظر ایشان، با وقوع انقلاب اسلامی در ایران، زمره‌های اولیه سقوط آمریکا در حوزه بین‌الملل شروع شد. آنچه موجب دشمنی آمریکا نسبت به ایران است، در واقع مربوط به مقابله گفتمانی است؛ گفتمان پوسیده لیبرال دموکراسی در مقابل ایده و گفتمان مردم‌سالاری دینی که علاوه بر عقلانیت بر نصرت الهی نیز

سیاسی در خاورمیانه، شکست در حل مسئله فلسطین، یکجانبه‌گرایی و تحریم کشورها، پیمان‌شکنی‌های بین‌المللی و کاهش نفوذ بر کشورها و در مقابل عدم همراهی سایر کشورها در اجرای سیاست‌ها.

در حوزه اضمحلال نظامی و امنیتی می‌توان به شکست نقشه‌های نظامی و امنیتی در خصوص ایران، شکست در خاورمیانه و خروج از آن، خروج از ویتنام، شکست در مبارزه با تروریسم و بازتولید گروه‌های تروریستی مانند داعش، ناکارآمدی نظامی در حمایت از اسرائیل و دولت‌های مرتجع در خلیج فارس اشاره کرد.

مهم‌ترین نکات در حوزه افول اقتصادی آمریکا در کلام رهبری، رشد بدهی میلیاردی، کاهش تولید ناخالص ملی، رشد بیکاری و بی‌ثباتی در بازار مسکن است.

در حوزه افول اخلاق و حقوق بشر می‌توان به مواردی مانند: جنایات جنگی، حمایت از جنایات رژیم‌های مرتجع در به خاک و خون کشیدن مظلومان عالم و نقض حقوق انسانی در ابعاد مختلف اشاره کرد. اما طبق گفته رهبری، آنچه که منجر به روسیاهی آمریکا شده است، ترور سردار سلیمانی بود؛ چرا که ایشان خود حافظ حقوق بشر بوده است.

افول اجتماعی نیز از موارد قابل ذکر در کلام معظم‌له است و شامل اعتراضات گسترده ملت آمریکا در مقابل نظام سرمایه‌داری آمریکا با برپایی جنبش‌هایی مانند جنبش وال‌استریت و همچنین در کنار آن، مشکلات اجتماعی مانند: نژادپرستی، شکست در حقوق بشر، اختلاف بر سر مجوز حمل سلاح و تبعات آن و در نهایت شکست در مدیریت کروناست.

با این تفاسیر می‌توان چنین استنباط کرد که موضوعاتی مثل توان سیاسی و نظامی که زمانی نقطه قوت آمریکا بوده، در سال‌های اخیر خود سبب افول آمریکا شده است. بنا بر افزایش حوزه نفوذ این قدرت در عرصه بین‌الملل، هزینه‌های اقتصادی این حضور افزایش یافته است و به تدریج با ظهور قدرت‌های اقتصادی و نظامی جدید در عرصه جهانی، به چالش جدی برای آمریکا تبدیل شده است.

هرچند که آمریکا در حال افول است، اما نکته قابل توجه این است که بین افول آمریکا و فروپاشی آمریکا باید تفاوت قائل شد. مثال عینی در این خصوص، کشور

انگلستان است. انگلیس که زمانی هژمون جهان در اردوگاه اروپا محسوب می‌شد، به مرور قدرت خود را از دست داد و بیشتر درگیر مشکلات داخلی شد. اما با این افول، همچنان به عنوان بازیگر تأثیرگذار سیاسی مطرح می‌باشد. با این تفاسیر، جمهوری اسلامی ایران می‌تواند با بهره‌گیری از گفتمان مردم‌سالاری دینی به عنوان مبنا و همچنین استفاده از استراتژی‌هایی همچون مقاومت و ایجاد اتحاد با کشورهای اسلامی با هدف تشکیل امت اسلامی و همچنین با همکاری راهبردی با کشورهای ضد امپریالیست و ضد آمریکایی، چرخه افول آمریکا را سرعت بخشد و به دنبال پیروز کردن مبنای ناب اسلامی در گفتمان جهانی باشد. این پژوهش به دنبال آن بود که با سیر تحلیلی در اندیشه و کلام رهبر انقلاب، کیفیت این افول و ضعف ایالات متحده آمریکا را بررسی کند و در نهایت به فرضیه‌های خود مبنی بر ضعف و زمینه‌های افول آمریکا پاسخ مناسبی بدهد.

کتاب‌شناسی

۱. آهویی، مهدی، و دیاکو حسینی، «افول هژمونی آمریکا: معنای انتقال قدرت در نظام جهانی و الزامات سیاست‌گذاری»، *فصلنامه مطالعات راهبردی سیاست‌گذاری عمومی*، دوره ششم، شماره ۲۰، پاییز ۱۳۹۵ ش.
۲. پیرانی، شهره و سیدعبدالله رضوی، «بررسی پارامترهای سیاسی - اقتصادی افول ایالات متحده آمریکا»، *فصلنامه پژوهش‌های روابط بین‌الملل*، دوره دهم، شماره ۴ (پیاپی ۳۹)، زمستان ۱۳۹۹ ش.
۳. پیرانی، شهره، و آرش سعیدی راد، «افول سیاسی ایالات متحده آمریکا: زمینه‌ها و دلایل»، *فصلنامه مطالعات راهبردی آمریکا*، سال اول، شماره ۴، زمستان ۱۴۰۰ ش.
۴. جمشیدی، محمد، و زکیه یزدان‌شناس، «نظریه چرخه قدرت و تحولات قدرت ایالات متحده: بستری برای تحلیل رفتار سیاست خارجی»، *فصلنامه ژئوپلیتیک*، سال شانزدهم، شماره ۳، پاییز ۱۳۹۹ ش.
۵. جهان‌بین، فرزاد، و محمدجواد فتحی، «بررسی و مقایسه مؤلفه‌های تمدنی میان ایران و آمریکا»، *فصلنامه پژوهش‌نامه انقلاب اسلامی*، سال هشتم، شماره ۲۷، تابستان ۱۳۹۷ ش.
۶. جهانگیری، سعید، مهسا فرحان جم، و ابراهیم متقی، «واکاوی چگونگی افول هژمونی آمریکا در عرصه جهانی با تأکید بر ویروس کرونا (از منظر حقوقی و سیاسی)»، *فصلنامه جستارهای سیاسی معاصر*، سال یازدهم، شماره ۴، زمستان ۱۳۹۹ ش.
۷. خانی، محمد، «استراتژی آمریکا در خلیج فارس با تأکید بر جمهوری اسلامی ایران»، اداره آموزش و پرورش معاونت سیاسی، کد پژوهش ۱۰۳۹۶، ۱۳۸۷ ش.
۸. دهشیری، محمدرضا، «افول قدرت نرم آمریکا: دلایل و پیامدها»، *فصلنامه مطالعات قدرت نرم*، سال هشتم، شماره ۱۹، زمستان ۱۳۹۷ ش.
۹. دهقانی، خسرو، محمدعلی بصیری، و عنایت‌الله یزدانی، «تحلیل تأثیر سیاست‌های دونالد ترامپ بر قدرت نرم ایالات متحده آمریکا»، *فصلنامه تحقیقات سیاسی بین‌المللی*، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهرضا، شماره ۳۹، تابستان ۱۳۹۸ ش.
۱۰. سعیدی، روح‌الامین، «آیا ظهور اژدهای شرقی صلح‌آمیز خواهد بود»، *ماهنامه عصراندیشه*، سال پنجم، شماره ۲۰، مهر ۱۳۹۸ ش.
۱۱. سیدمحسنی باغسنگانی، سیدمهدی، «نظریه افول آمریکا از نگاه آیه‌الله خامنه‌ای»، *فصلنامه مطالعات راهبردی آمریکا*، سال دوم، شماره ۲ (پیاپی ۶)، تابستان ۱۴۰۱ ش.
۱۲. صدیق سروستانی، رحمت‌الله، «کاربرد تحلیل محتوی در علوم اجتماعی»، *نامه علوم اجتماعی*، شماره ۸، زمستان ۱۳۷۵ ش.
۱۳. عابدی جعفری، حسن، محمدسعید تسلیمی، ابوالحسن فقیهی، و محمد شیخ‌زاده، «تحلیل مضمون و شبکه مضامین: روشی ساده و کارآمد برای تبیین الگوهای موجود در داده‌های کیفی»، *دوفصلنامه اندیشه مدیریت راهبردی*، سال پنجم، شماره ۲ (پیاپی ۱۰)، پاییز و زمستان ۱۳۹۰ ش.
۱۴. فلیک، اووه، *درآمدی بر تحقیق کیفی*، ترجمه هادی جلیلی، تهران، نی، ۱۳۸۷ ش.
۱۵. فوکویاما، فرانسیس، *پایان تاریخ و انسان واپسین*، ترجمه عباس و زهره عربی، تهران، خنکده، ۱۳۹۰ ش.
۱۶. قلی‌زاده، عبدالحمید، و محمدباقر حشمت‌زاده، «دینامیک بنیادی صعود چین در سیکل قدرت و چالش ثبات سیستمیک»، *فصلنامه سیاست جهانی*، سال هشتم، شماره ۴ (پیاپی ۳۰)، زمستان ۱۳۹۸ ش.
۱۷. محمدمیرزائی، حسن، «بررسی تأثیر انقلاب اسلامی ایران بر افول هژمونی آمریکا»، *فصلنامه مطالعات بیداری اسلامی*، سال یازدهم، شماره ۱ (پیاپی ۲۳)، بهار ۱۴۰۱ ش.

18. Boyatzis, Richard E., *Transforming Qualitative Information: Thematic Analysis and Code Development*, USA, Case Western Reserve University, 1998.
19. Clark, Ian, "China and the United States: a succession of hegemonies?", *International Affairs*, Vol. 87(1), 2011.
20. Nye, Joseph S., *Power in a Global Information Age: From Realism to Globalization*, London & New York, Routledge, 2004.
21. Regilme, Salvador Santino F. Jr & James Parisot, "Debating American Hegemony - Global Cooperation and Conflict", Intro. in: Salvador Santino F. Regilme Jr & James Parisot (Eds.), *American Hegemony and the Rise of Emerging Powers*, 2019.
22. Schmidt, Brian C., "The debate on American hegemony", Dialogue of Civilizations Research Institute, 1-9, 2019.
23. Zakaria, Fareed, "The Self-Destruction of American Power: Washington Squandered the Unipolar Moment", *Foreign Affairs Magazine*, Vol. 98(4), July/August 2019.

